

Strategi Pembangunan Sektor Perindustrian di Melaka 1972-1980

The Industrial Development Strategy in State of Melaka, 1972-1980

Muhammad Hafizi Rahmat¹, Salina Zainol² & Siti Sarah Mat Isa¹

¹ Pusat Pengajian Teras dan Fakulti Perniagaan dan Pengurusan,
Melaka International College of Science and Technology (MiCoST), Melaka

² Jabatan Sejarah, Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya

Email: hafizi@micost.edu.my

Published: 10 November 2021

To cite this article (APA): Rahmat, M. H., Zainol, S., & Mat Isa, S. S. (2021). The Industrial Development Strategy in State of Melaka, 1972-1980. *Perspektif: Jurnal Sains Sosial Dan Kemanusiaan*, 13(2), 13-21. <https://doi.org/10.37134/perspektif.vol13.2.2.2021>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/perspektif.vol13.2.2.2021>

Abstrak

Sektor perindustrian berperanan penting sebagai enjin pertumbuhan ekonomi di Melaka dalam tempoh sepuluh tahun pertama semenjak Dasar Ekonomi Baru (DEB) diperkenalkan. Strategi kerajaan negeri dalam pembangunan perindustrian adalah bertepatan dengan hasrat kerajaan Persekutuan melalui Dasar Ekonomi Baru bagi mencapai objektif untuk mengimbangkan penyertaan masyarakat dalam sektor-sektor ekonomi moden yang mampu menjana perubahan sosioekonomi dengan saksama. Sehubungan dengan itu, tujuan kajian ini adalah membincangkan strategi yang dilaksanakan kerajaan negeri Melaka dalam membangunkan sektor perindustrian bagi membaiki kesenjangan taraf hidup antara penduduk sejak sepuluh tahun pertama DEB. Penulisan artikel ini menggunakan pendekatan kualitatif. Sumber maklumat yang diperolehi terdiri daripada sumber-sumber dokumen primer dan sekunder Arkib Negara Malaysia, Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Melaka, dan Laporan-laporan agensi kerajaan negeri. Dapatan kajian yang telah dijalankan telah membuktikan bahawa kerajaan negeri telah merancang beberapa strategi awal untuk memajukan sektor perindustrian. Kesimpulannya, perkembangan sektor perindustrian telah mendatangkan implikasi yang memberangsangkan terhadap perubahan dan kemajuan sosioekonomi penduduk di Melaka.

Kata Kunci: Perindustrian, Dasar Ekonomi Baru, Penduduk, Melaka

Abstract

The industrial sector played an important role as the engine of economic growth in Melaka in the first ten years since the introduction of the New Economic Policy (NEP). The state government's strategy in industrial development is in line with the Federal government's intention through the NEP to achieve the objective of balancing community participation in modern economic sectors that are capable of generating socio-economic change equitably. In this regard, the purpose of this study is to discuss the strategies implemented by the Malacca state government in developing the industrial sector to improve the gap in living standards among the population since the first ten years of the NEP. The writing of this article uses a qualitative approach. Sources of information obtained consist of primary and secondary document sources of the National Archives of Malaysia, Malacca State Public Library Corporation, and reports of state government agencies. The findings of the study have proven that the state government has planned several initial strategies to develop the industrial sector. In conclusion, the development of the industrial sector has brought encouraging implications for the changes and socio-economic progress of the people in Malacca.

Keywords: Industrial, New Economic Policy, Residents, Malacca

Pengenalan

Selepas kemerdekaan negara dicapai pada tahun 1957, Malaysia giat membangunkan sektor perindustrian seperti di negara-negara sedang membangun (Anuwar Ali dan Rajah Rasiah, 2000). Pada umumnya, pelaksanaan pembangunan perindustrian di Malaysia terbahagi kepada dua matlamat utama. Pertama, menangani masalah kebergantungan terhadap pengeluaran dan eksport beberapa bahan mentah seperti bijih timah dan getah asli yang kebanyakan dipengaruhi peranan modal asing. Sementara tujuan yang kedua, adalah untuk mengurangkan kebergantungan terhadap sektor pertanian dengan menekankan langkah mempelbagaikan ekonomi. Melalui dua matlamat ini, kerajaan telah merangka strategi bagi memajukan lagi sektor ekonomi ini agar perkembangannya mendorong perubahan terhadap landskap ekonomi dan sosial negara.

Sehingga lewat 1960-an, pola pertumbuhan sektor perindustrian masih mengekalkan orientasi penjajah yang menjurus kepada tiga ciri utama iaitu galakan kemasukan pelaburan asing, penyerapan tenaga buruh dan mementingkan pertambahan eksport komoditi (Siwar et.al, 1990). Ketiga-tiga elemen sistem ekonomi penjajah ini memberi impak yang berkesan dalam mempercepatkan pertumbuhan ekonomi negara terutama daripada keluaran produk-produk industri berasaskan barangan perkilangan seperti makanan dan minuman, kayu kayan serta industri berintensifkan modal seperti perkilangan barangan ganti.

Pada dasarnya, kemajuan perkembangan sektor pengilangan ini dipengaruhi faktor dasar kerajaan yang banyak menumpukan penawaran berbentuk insentif sokongan untuk menggalakkan sektor ini terus mengembang terutama dalam menyumbang kepada Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK). Oleh yang demikian, penglibatan peranan sektor swasta dalam kemajuan negara semakin dilihat penting oleh pihak kerajaan pada dekad tersebut kerana bukan sahaja bertanggungjawab sebagai pemacu untuk menyumbang terhadap peningkatan ekonomi malah memberi perangsang kepada kemajuan sosial masyarakat yang luas menerusi penjanaaan peluang pekerjaan dalam negara. Pada tahun 1968, kerajaan Persekutuan telah menggubal Akta Galakan Pelaburan 1968 di Parlimen sebagai tumpuan khusus memperluaskan penyertaan sektor swasta dalam pembangunan perindustrian secara aktif dan berskala besar (Sundaram dan Chris, 1993). Akta ini juga memperuntukkan bidang kuasa kerajaan sebagai pembuat dan peneraju dasar bagi menentukan hala tuju perindustrian. Hal ini dapat dilihat melalui intervensi kerajaan mewujudkan pakej-pakej insentif yang pelbagai untuk menarik minat para pemain industri perkilangan meningkatkan produktiviti berteraskan eksport dan sekali gus merangsangkan penyebaran kegiatan-kegiatan perkilangan ke kawasan luar bandar (Anuwar Ali, 1984). Hasil pelaksanaan akta ini, komitmen kerajaan untuk menghapuskan kemiskinan di kawasan luar bandar mampu tercapai dengan wujud penghijrahan penduduk luar bandar ke dalam sektor ekonomi sekunder.

Bagi negeri Melaka, sehingga akhir dekad 1960-an, tidak ada sebuah dasar pembangunan perindustrian yang jelas terbentuk daripada kerajaan negeri. Perkembangan sektor perindustrian masih menunjukkan trend yang minimum disebabkan sektor pertanian adalah merupakan sektor ekonomi utama penduduk. Malah, kerajaan negeri giat menjalankan usaha untuk membasmi kemiskinan di luar bandar melalui pembangunan pertanian. Fenomena ini menyebabkan sektor perindustrian masih perlahan dan hanya tertumpu kepada dua jenis sektor berasaskan industri kecil dan perkampungan yang menjalankan perusahaan berskala kecil (Unit Perancang Ekonomi Melaka, 1980). Kemudahan infrastruktur masih lagi tidak mencukupi dan serba kekurangan sehingga kegiatan industri di negeri ini bersifat tidak terurus dengan baik. Ekoran daripada permasalahan tersebut, sumbangan KDNK bagi sektor perindustrian amat rendah dengan kadar 5.9% sahaja pada tahun 1970. Sementara sumbangan sektor perindustrian terhadap KDNK Malaysia mampu mencapai sebanyak 12.2% sahaja pada tahun yang sama (Unit Perancang Ekonomi Melaka, 1980). Dapatan ini menunjukkan bahawa kepesatan perindustrian ternyata lebih rendah dari angka yang dicapai di peringkat Malaysia dalam tahun berkenaan. Walau bagaimanapun, perkembangan sektor perindustrian begitu pesat setelah Dasar Ekonomi Baru mula dilaksanakan dengan menekankan strategi pembangunan ekonomi yang menyeluruh antara pertumbuhan produktiviti yang terhasil malah turut mementingkan aspek pengagihan hasil limpahan kemajuan ekonomi dan sosial masyarakat Melaka amnya.

Strategi Pembangunan Perindustrian

Sejajar dengan hasrat untuk menjadikan Melaka sebagai negeri perindustrian menjelang dekad 1980-an, kerajaan negeri Melaka mula menubuhkan Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka (PKNM) pada 30 April 1971 di bawah peruntukan Enakmen Perbadanan No.1, 1971 (Suraiya Ishak, 2011). Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka (PKNM) merupakan sebuah badan berkanun negeri yang berperanan besar dalam memacu kemajuan pembangunan negeri Melaka menerusi penglibatan dalam sektor ekonomi perindustrian, perdagangan, industri kecil dan sederhana, perumahan dan pelancongan untuk memperkukuh kedudukan kesemua sektor ekonomi negeri dan memajukan pembangunan sosioekonomi yang dinamik serta menyeluruh (Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka, 2018). Penubuhan PKNM sememangnya bertepatan dengan pembabitan langsung kerajaan negeri bagi mewujudkan rangkaian perusahaan pengeluaran yang produktif di peringkat negeri dengan dorongan terhadap keperluan bagi meneroka sumber-sumber semula jadi yang sedia ada agar bersesuaian dengan kehendak dasar kerajaan dalam menjayakan matlamat Dasar Ekonomi Baru. Dalam Rancangan Malaysia Kedua 1971-1975 dan Rancangan Malaysia Ketiga 1976-1980, PKNM bertindak penting untuk menjadi badan induk pelaburan negeri untuk mengatur segala kegiatan pembangunan ekonomi yang dirancang. Dalam hal ini, PKNM menumpukan usaha-usaha ke arah mempercepat kegiatan perindustrian dengan menggalakkan kemasukan industri yang berasaskan sumber dan berteknologi tinggi untuk membangunkan seluruh kawasan perindustrian di Melaka (Md Ramli Mohamad, 1984).

Sejak pengunduran tentera Komanwel dari Pusat Latihan Terendak di Sungai Udang lewat 1960-an, kerajaan negeri memutuskan untuk membuka kawasan-kawasan perindustrian di beberapa lokasi strategik dalam negeri Melaka (Arkib Negara Malaysia, 1972). Hal ini berikutan daripada ramai penduduk setempat telah kehilangan pekerjaan sehingga mengakibatkan sumber pendapatan khusus para peniaga dan pengusaha sektor perkhidmatan terjejas. Masalah ini telah menyebabkan kadar pengangguran di Melaka melonjak naik sebanyak 25% pada tahun 1970 (Ishak Shari dan Woon, 1984). PKNM dipertanggungjawabkan untuk merancang bagi membuka sepuluh tapak kawasan perindustrian yang memfokuskan kepada kegiatan perindustrian. Namun begitu, akibat masalah kekurangan dana yang dihadapi kerajaan negeri, PKNM telah membangunkan tujuh kawasan perindustrian di lokasi yang strategik bermula pada tahun 1972 dengan suntikan dana yang dipinjamkan oleh Kerajaan Persekutuan (Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka, 1976). Kebanyakan kawasan perindustrian yang dibuka terletak berhampiran dengan sekitar pusat Bandar Melaka iaitu Ayer Keroh dan Batu Berendam. Selain di dua buah lokasi berkenaan, beberapa lokasi kawasan baru turut dibuka yang terletak di kawasan yang berjauhan dari pusat bandar seperti Tanjung Kling, Alor Gajah, Bukit Rambai dan Merlimau pada tahun 1973 dan 1974.

Selain itu, pemusatan kawasan perindustrian di bandar Melaka telah menarik minat firma tempatan dan asing untuk memilih lokasi perkilangan yang strategik di kawasan bandar. Dengan ada kemudahan dan insentif yang disediakan oleh PKNM kepada pemain-pemain industri sama ada berskala kecil mahupun besar, hampir kesemua kawasan perindustrian yang terletak di bandar ditempah dan terjual untuk memudahkan barang-barang keluaran kilang dipercepatkan untuk tujuan penghantaran, pengedaran dan pengeksportan. Kerajaan Negeri turut memperluaskan beberapa kawasan perindustrian sedia ada ekoran permintaan yang tinggi dalam kalangan para pelabur seperti di kawasan perindustrian Ayer Keroh yang siap dibina pada penghujung tahun 1972. PKNM turut membuka kawasan seluas 36.31 ekar pada peringkat kedua dan 57.31 ekar pada peringkat ketiga sehingga menjadikan jumlah keseluruhan keluasan kawasan perindustrian ini ialah 257.33 ekar selepas sebuah firma gergasi dari Jepun menempah tapak perindustrian di Ayer Keroh bagi membuka operasi kilangnya di kawasan tersebut (Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka, 1976). Hal yang sama turut dilakukan PKNM di beberapa kawasan perindustrian lain seperti kawasan Perindustrian Tanjung Kling II, kawasan Perindustrian Merlimau, kawasan Perindustrian Alor Gajah II, kawasan perindustrian Bukit Rambai I dan II serta kawasan perindustrian Batu Berendam apabila sejumlah RM 4.0 juta telah dibelanjakan oleh kerajaan negeri dalam Rancangan Malaysia Ketiga (Unit Perancang Ekonomi Melaka, 1980).

Usaha memajukan sektor perindustrian turut dilaksanakan melalui strategi meningkatkan kemasukan pelaburan asing ke negeri Melaka. Semasa kepimpinan Datuk Setia Abdul Ghani menjadi Ketua Menteri Melaka, kerajaan negeri telah berpeluang memperkembangkan industri multinasional

dengan nilai pelaburan jutaan ringgit. Hasil hubungan yang baik antara kerajaan negeri dengan kerajaan persekutuan, misi pelaburan ke luar negara telah digerakkan bersama Kementerian Perdagangan ketika itu. Kejayaan menarik pelaburan asing dari luar negara di bawah program industri multinasional telah membawa beberapa firma gergasi antarabangsa iaitu *National Semiconductor*, *Siemens*, *Tootal Sdn.Bhd*, *Koa Denko*, *Yodoshi* dan *Ansell* membuka operasi kilang yang terdapat di Melaka dalam kegiatan industri berasaskan komponen elektrik, elektronik, alat-alat pengangkutan, dan sebagainya (Ramlah Adam, 2004).

Meskipun, menjelang Rancangan Malaysia Ketiga sektor perindustrian di Melaka mengalami kemerosotan yang berpunca akibat banyak kekosongan tapak-tapak perindustrian yang masih belum diisi mana-mana syarikat, PKNM telah mewujudkan Unit Galakan Perindustrian untuk memperluaskan pelaburan ke luar negara dengan mensasarkan pelabur-pelabur dari negara-negara maju seperti di Amerika Syarikat, Perancis, Belgium, Jerman, Belanda, Denmark, Switzerland, dan Itali (Syed Zahiruddin, 1977). Tumpuan misi terarah kepada melipat gandakan pelaburan daripada pelbagai jenis kegiatan industri buatan seperti pakaian dan tekstil, serta produk berasaskan makanan dan minuman. Berdasarkan rekod daripada Lembaga Kemajuan Perindustrian Negara (MIDA), sepanjang tempoh 1972-1974, Melaka berjaya menarik pelaburan dari negara-negara luar dalam pelbagai jenis industri apabila terdapat pertambahan bilangan pelaburan projek baru yang diterima sebanyak 21 hingga 60 projek (Ramlah Adam, 2004). Jumlah ini terus meningkat selepas tahun 1975 yang menyaksikan bilangan projek baru yang telah diterima masuk adalah sebanyak 138 projek baru antara tahun 1975 hingga lewat tahun 70-an. Keberhasilan usaha kerajaan negeri membawa masuk pelaburan dari luar negara adalah kerana hubungan akrab yang terjalin antara PKNM dengan MIDA yang turut sama-sama berperanan merencanakan pembangunan sektor perindustrian Melaka hingga mencecah nilai pelaburan sebanyak RM61.8 juta sehingga April 1979 (Unit Perancang Ekonomi Melaka, 1980).

Penggubalan Akta Galakan Pelaburan 1968 telah berjaya menangani masalah pengangguran yang tinggi dalam kalangan belia di negara ini dan dapat meningkatkan peranan kerajaan untuk melindungi kemunculan industri-industri baru. Oleh yang demikian, salah satu strategi kerajaan dalam mengatasi permasalahan tersebut ialah dengan menubuhkan Kawasan Perdagangan dan Perindustrian Bebas (KPB) di beberapa buah negeri di Semenanjung Malaysia (Ishak Shari dan Woon, 1984). Salah sebuah lokasi tersebut terletak di Melaka iaitu Batu Berendam dan Tanjung Kling yang merupakan antara zon KPB yang diwujudkan di luar Lembah Kelang dan Pulau Pinang. Matlamat penubuhan KPB adalah untuk mencergaskan kepesatan sektor industri buatan yang berasaskan pengeluaran barang-barang pembuatan berorientasikan eksport. Untuk tujuan ini, kerajaan menyediakan insentif kemudahan fiskal dan kewangan bagi mengembangkan industri eksport (Naerssen, 1980). Kerajaan juga meletakkan syarat bahawa penubuhan sesebuah firma antarabangsa hendaklah mematuhi syarat perjanjian yang ditetapkan iaitu 90% hasil keluaran merupakan barangan yang dieksport ke luar negeri. Sektor industri yang biasanya mematuhi syarat tersebut termasuklah pembuat barang-barang elektronik, alatan mesin, barangan fotografi dan optik serta barang-barang getah dan tekstil pakaian.

Di Melaka, kewujudan kedua-dua Kawasan Perdagangan dan Perindustrian Bebas (KPB) mendapat reaksi yang positif daripada Kerajaan Negeri kerana kemampuan KPB berkenaan dalam memacu kestabilan pertumbuhan ekonomi negeri bagi jangka panjang. Menyambut baik dengan adanya KPB tersebut, kerajaan negeri telah meneroka peluang-peluang yang ada dengan menawarkan pelbagai kemudahan untuk menarik pelabur tempatan mahupun antarabangsa yang disediakan seperti pengecualian cukai, pengenaan kadar caj sewa dan kemudahan awam lain yang rendah, penyediaan tenaga buruh yang murah, penyediaan utiliti yang mencukupi bagi keperluan industri-industri yang beroperasi di Batu Berendam dan Tanjung Kling (Faridah Shahadan dan Berma, 1992). Berbekalkan bantuan modal asing yang masuk ke Melaka dalam sektor perindustrian, 70% jumlah pekerjaan telah dapat diwujudkan bagi anak-anak tempatan iaitu kira-kira 9,380 ribu orang pekerja dengan pelaburan modal tetap bernilai RM104.5 juta. Perkembangan ini juga sekali gus membawa limpahan kemajuan sektor perindustrian ke kawasan-kawasan industri yang lain (Mohd Zam, 1985).

Kebanyakan firma asing yang beroperasi di kedua-dua tapak perindustrian KPB ini menjalankan kerja-kerja memasang barang-barang yang telah siap atau separa siap dengan menggunakan bahan-

bahan mentah yang diimport dari luar dan hasil keluaran telah dieksport semula ke syarikat induk dengan pemantauan dan pengawasan dilaksanakan oleh wakil-wakil pengurus asing yang telah dilantik (Jabatan Ketua Menteri Melaka, 1990). Kedua-dua KPB ini menumpukan kegiatan industri yang berbeza. Bagi Kawasan Perdagangan dan Perindustrian Bebas Batu Berendam, aktiviti eksport dan import barangan elektronik adalah pengkhususan bagi kawasan ini. Sementara, di KPB Tanjung Kling menumpukan tiga jenis industri iaitu penghasilan kilang kasut, pakaian, kilang jarum, pin dan sebagainya.

Pelaksanaan Dasar Ekonomi Baru (DEB) juga membawa perkembangan yang tinggi dalam penyertaan bilangan tenaga buruh. Perubahan dasar perindustrian gantian import yang berintensif modal kepada dasar galakan eksport berintensif buruh telah mempengaruhi kemasukan pekerja wanita dalam aktiviti perindustrian di kawasan KPB terutama yang berusia lingkungan 17 tahun setelah menamatkan alam persekolahan (Jamilah Ariffin, 1980). Kajian yang dilakukan Jamilah Ariffin mendapati, terdapat dua situasi yang mendorong pembabitan wanita dalam sektor industri pembuatan iaitu penghijrahan kaum wanita yang mengikut pasangan suami yang berpindah ke bandar untuk mencari peluang pekerjaan stabil (Jamilah Ariffin, 1980). Selain itu, keinginan sesetengah pekerja wanita yang bergerak bersendirian dengan meninggalkan kampung halaman untuk membina kehidupan yang lebih selesa di bandar. Pembukaan kilang yang banyak berpusat di bandar menawarkan pelbagai bentuk pekerjaan yang bersesuaian dengan tahap kemahiran dan pendidikan pekerja seperti jawatan sebagai operator pengeluaran, kerani dan lain-lain. Ramai pekerja wanita telah cenderung untuk memohon dan mengisi jawatan-jawatan di peringkat separa mahir terutama di Kawasan Perindustrian Bebas. Bilangan tenaga pekerja wanita yang ramai tertumpu kepada industri-industri pembuatan yang berasaskan komponen elektronik dan pengilang kain. Sebagai contoh, dapatan kajian yang dilakukan Jamilah Ariffin pada tahun 1980 telah membuktikan hampir 55.5% pekerja wanita telah bekerja di industri berasaskan elektronik dan 89.5% daripada industri pengilang kain di Melaka terdiri daripada pekerja wanita (Ishak Shari dan Woon, 1984). Fenomena ini tidak asing lagi bagi pekerja wanita kerana kedua-dua jenis industri ini hakikatnya bersesuaian dengan sifat dan budaya kerja kaum wanita yang tekun, teliti dan tidak membosankan berbanding jenis-jenis industri buatan lain yang jauh lebih berat dan memerlukan tenaga yang banyak seperti pekerja lelaki.

Kesan Pembangunan Perindustrian Terhadap Penduduk Melaka

Penurunan Kemiskinan

Salah sebuah kejayaan utama pelaksanaan dasar perindustrian negeri ialah berlakunya penurunan kadar kemiskinan di Melaka. Menurut banci penduduk 1970, seramai 44.9% atau 33,200 keluarga telah direkodkan sebagai kumpulan penduduk miskin daripada keseluruhan di Semenanjung Malaysia (Jabatan Perangkaan Malaysia, 1977).

Jadual 1: Semenanjung Malaysia: Kadar Kemiskinan Mengikut Negeri antara tahun 1970, 1976 dan 1980

Tahun	1970	1976	1980
Negeri	Kadar Kemiskinan (%)	Kadar Kemiskinan (%)	Kadar Kemiskinan (%)
Johor	45.7	27.3	18.2
Kedah	63.2	55.1	53.8
Kelantan	76.1	59.2	55.0
Melaka	44.9	32.4	20.4
Negeri Sembilan	44.8	26.7	26.3
Pahang	43.2	32.0	26.9

Pulau Pinang	43.7	29.5	19.7
Perak	48.6	38.7	30.5
Perlis	73.9	48.7	63.1
Selangor	29.2	21.4	14.5
Terengganu	68.9	51.4	53.1

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia (1977)

Pada keseluruhannya, hampir semua negeri di Semenanjung Malaysia berdepan dengan isu kemiskinan yang serius sejak sebelum DEB mula terlaksana. Bilangan isi rumah miskin antara negeri juga turut mengalami perkembangan yang berbeza. Keadaan ini masih berterusan meskipun kerajaan giat melaksanakan program pembangunan di bawah DEB. Berdasarkan jadual 1.0, kadar kemiskinan yang dikenal pasti pada tahun 1970 menunjukkan negeri Melaka berada pada kedudukan ketujuh dalam senarai negeri-negeri miskin di Semenanjung Malaysia selepas Kelantan, Perlis, Terengganu, Kedah, Perak, dan Johor. Walau bagaimanapun, sehingga tahun 1980, kedudukan kadar kemiskinan telah pun jatuh pada tempat kelapan iaitu sebanyak 20.4% telah direkodkan berbanding Perlis, Kelantan, Kedah, Terengganu, Perak, Pahang, dan Negeri Sembilan. Fenomena ini telah membuktikan impak pemodenan dan pertumbuhan ekonomi dalam negara dan negeri Melaka mempercepatkan kemajuan kegiatan ekonomi sektor bandar. Keberkesanan pembangunan perindustrian yang terancang pada tahun-tahun 1970-an telah mewujudkan peralihan sektor guna tenaga yang besar pada pertengahan dekad 1970-an turut menarik masyarakat luar bandar di negeri ini berhijrah meninggalkan kampung halaman untuk mengisi dan menjawat jawatan yang bersesuaian dengan kelayakan pendidikan masing-masing terutama pemuda-pemuda lepasan sekolah menengah dan siswazah institusi pengajian tinggi.

Pewujudan Peluang Pekerjaan

Pendekatan kerajaan Melaka merancang mengubah corak guna tenaga tanpa melihat perbezaan mengikut kaum dan kawasan adalah faktor utama kejayaan pelaksanaan pembangunan ekonomi dan sosial di negeri ini. Oleh sebab itu, kerajaan negeri terus memfokuskan pembangunan perindustrian sebagai alternatif mempelbagaikan peluang ekonomi untuk memastikan kesinambungan kualiti taraf hidup penduduk Melaka bertambah baik. Penggalakkan pemindahan tenaga buruh daripada sektor ekonomi tradisional kepada sektor ekonomi moden dalam sektor perindustrian dilihat telah berupaya untuk menjana peluang pekerjaan yang banyak dan stabil kepada penduduk setempat (Unit Perancang Ekonomi Melaka, 1981). Hal ini sekali gus mewujudkan keseimbangan antara kaum dalam sektor-sektor guna tenaga adalah tindakan berkesan dalam mengatasi isu pengangguran terutama dalam kalangan belia.

Jadual 2: Kadar Pengangguran di Melaka bagi tahun 1970 dan 1980

Negeri Tahun	Melaka	
	1970	1980
	8.3%	8.0%

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia (1983)

Pada Jadual 2 ini telah menunjukkan peratusan kadar pengangguran di negeri Melaka telah berkurangan sejak bermula dasar perindustrian pada awal 1970 daripada 8.3% kepada 8.0% pada tahun 1980. Angka ini mencerminkan kesan pembangunan perindustrian telah merangsang kepada peningkatan pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) daripada RM798.3 juta kepada 1415.6 juta selepas sepuluh tahun dan telah mengubah status negeri ini daripada berpendapatan rendah kepada berpendapatan pertengahan di akhir dekad 1970-an (Jabatan Perdana Menteri, 1992). Perubahan corak perindustrian sejak DEB diperkenalkan daripada yang berintensif modal kepada berintensif buruh dan meningkatkan penggunaan sumber-sumber bahan mentah tempatan telah membentuk pebagai jenis sektor industri pembuatan yang berasaskan getah dan pertanian.

Kepesatan sektor perindustrian pada dekad 1970-an telah menarik pelaburan antarabangsa dari beberapa buah negara dari Eropah Barat, Amerika Syarikat dan Jepun membuka operasi kilang di Melaka. Banyak kawasan perindustrian baru telah dibuka malah tapak kilang sedia ada juga diperluas (Syed Zahiruddin, 1977). Tambahan pula, industri buatan berasaskan komponen elektronik juga semakin rancak berkembang dengan adanya kewujudan dua buah Zon Perindustrian Bebas yang terletak di Batu Berendam dan Tanjung Keling pada tahun 1971 berjaya menjana sumber peluang pekerjaan baru sejak tahun 1973 lagi seperti yang ditunjukkan pada jadual 3.

Jadual 3.0: Jumlah Pekerjaan dalam Sektor Perindustrian di Zon Perdagangan Bebas Negeri Melaka 1973 hingga 1980

Kawasan Perindustrian	Tahun							
	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Batu Berendam	3273	4473	5530	6595	6588	5596	7255	7129
Ayer Keroh	790	1661	1672	2911	2977	2059	2501	2667

Sumber: Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka (1976)

Analisis terhadap bilangan pekerja dalam sektor pembuatan juga menemui ramai pekerja wanita mendominasi pekerjaan dalam industri pembuatan terutama yang berasaskan komponen elektronik, keluaran kasut, tekstil pakaian dan makanan (Jamilah Ariffin, 1980).

Jadual 4.0: Peratus Guna Tenaga mengikut jantina dalam sektor pembuatan di Melaka antara tahun 1973 hingga 1980.

Jantina	Tahun (%)							
	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Lelaki	60.9	55.0	41.0	38.4	38.3	39.2	42.4	39.0
Perempuan	39.1	45.0	59.0	61.6	61.7	60.8	57.6	61.0

Sumber: Unit Perancang Ekonomi Melaka (1984)

Berdasarkan jadual 4, komposisi mengikut jantina dalam sektor pembuatan mempunyai perbezaan antara jantina lelaki dan perempuan. Sejak tahun 1973 hingga 1980, peratusan pekerja lelaki di sektor pembuatan telah menurun daripada 60.0% pada tahun 1973 kepada 38.4% antara tahun 1976 dan 1977. Namun, peratusan ini meningkat semula selepas tahun 1980 iaitu 41.1%. Kadar ini masih lagi rendah jika dibandingkan dengan purata pekerja lelaki yang bekerja sepenuh masa iaitu 55.3%. Bagi peratus guna tenaga wanita pula, adalah didapati meningkat selepas tahun 1973 iaitu daripada 39.1% kepada 61.7% pada tahun 1977, tetapi berlaku kemerosotan setelah tahun 1977 iaitu 60.8% kepada 57.6% pada tahun 1979. Pada tahun 1980, peratus guna tenaga wanita di sektor buat meningkat semula kepada 61.0%. Kebanyakan pekerja wanita adalah berusia lingkungan 15 hingga 64 tahun.

Penglibatan ramai pekerja wanita dalam industri pengilangan pakaian adalah disebabkan sifat-sifat kerja dalam industri ini sebagai membosankan tetapi memerlukan ketekunan dan kesabaran yang tinggi. Keupayaan menjalankan kerja-kerja ini lazimnya lebih didapati dalam naluri pekerja wanita berbanding pekerja lelaki. Sementara itu, bilangan pekerja lelaki ramai menceburi sektor industri perkayuan, industri kertas, industri keluaran asas logam. Penglibatan pekerja lelaki dalam industri tersebut memerlukan tahap-tahap kemahiran yang tinggi (Jamilah Ariffin, 1980). Kecenderungan pekerja lelaki didorong oleh tanggapan sesetengah ibu bapa yang begitu meyakini jaminan kerja dalam sektor ini bagi jangka panjang kerana perolehan pendapatan yang diterima stabil dan mencukupi berbanding sektor pertanian yang hanya memerlukan kemahiran yang terhad.

Selain itu, strategi penyusunan semula masyarakat yang diterapkan melalui pembangunan perindustrian negeri turut menunjukkan perubahan positif terutama dalam sektor guna tenaga di kalangan pekerja berketurunan Melayu (Unit Perancang Ekonomi Melaka, 1984).

Jadual 5.0: Komposisi kaum dalam Sektor Perindustrian di Melaka 1973 hingga 1980

Kaum	Tahun (%)							
	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Melayu	44.9	48.0	52.3	55.0	59.2	59.5	57.4	62.0
Cina	50.8	46.9	40.7	38.3	34.2	34.1	36.5	31.7
India	3.5	4.1	5.5	5.4	5.2	5.2	5.15	5.4

Sumber: Unit Perancang Ekonomi Melaka (1984)

Daripada Jadual 5 di atas ternyata kemajuan yang tercapai dalam taburan guna tenaga antara kaum di negeri ini. Meskipun tidak besar perubahan dalam corak guna tenaga antara kaum dalam sektor ini, perkembangan sektor perindustrian buatan memperlihatkan wujud peralihan trend guna tenaga dalam kalangan kaum Melayu yang sentiasa meningkat sejak tahun 1973 iaitu daripada 45.0% kepada 61.0% pada tahun 1980 berbanding kaum Cina dan India. Peralihan dasar perindustrian yang berintensif modal kepada berintensif buruh telah berkesan mempengaruhi perubahan guna tenaga yang ramai bagi mengatasi isu kekurangan pekerjaan tempoh tersebut.

Kesimpulan

Perkembangan perindustrian di Melaka sememangnya bergantung sejauh mana strategi yang diambil kerajaan dalam memajukan sektor perindustrian. Tinjauan awal mengenai perkembangan sektor perindustrian dipengaruhi dasar kerajaan persekutuan dan negeri dalam memastikan pertumbuhan ekonomi negeri tidak bergantung semata-mata pada sektor pertanian. Awal dekad 1970-an, menyaksikan kerajaan negeri giat menumpukan rancangan pembangunan perindustrian negeri dengan permulaannya menubuhkan Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka bagi mencapai matlamat Dasar Ekonomi Baru. Peranan agensi ini dilihat sebagai nukleus penting dalam merencanakan pertumbuhan sektor perindustrian dengan pelaksanaan pembangunan kawasan estet-estet perindustrian dan menggiatkan aktiviti pelaburan ke luar negara telah berupaya mengembangkan jenis-jenis industri dan tingkat pengeluaran produktiviti serta penyerapan tenaga buruh ke dalam sektor ini. Mengenai hubungan dasar pembangunan perindustrian dengan Dasar Ekonomi Baru, masalah-masalah sosioekonomi yang berlaku ke atas penduduk negeri Melaka telah berjaya melonjakkan taraf hidup masyarakat apabila manfaat pembangunan perindustrian dapat dinikmati semua menerusi penjanaaan peluang pekerjaan dan sekali gus dapat mengurangkan kemiskinan.

Rujukan

- Arkib Negara Malaysia. (1972). *Penyata Rasmi Dewan Undangan Negeri Melaka. Persidangan yang Keenam, Penggal yang Pertama, Dewan Negeri yang Ketiga, 14 Disember 1972*. Kuala Lumpur: Arkib Negara Malaysia.
- Anuwar Ali. (1984). Ketidakseimbangan kawasan dan penempatan industri di semenanjung Malaysia. *Akademika*, 24.
- Anwar Ali & Rajah Rasiah. (2000). *Perindustrian dan Pembangunan Ekonomi di Malaysia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Faridah Shahadan & Berma, M. (1992). Pelan induk perindustrian: faktor penghambat pencapaian dasar ekonomi baru. Dlm. Mohd Yusof Kasim & Md. Zyadi Md. Tahir (Ed), *Ekonomi Malaysia: Beberapa isu utama*. (hlm.69) Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Ishak Shari, & Woon, T., K. (1984). Kawasan perdagangan bebas di Melaka: satu tinjauan ringkas. *Akademika*, 2.
- Jabatan Ketua Menteri Melaka. (1990). *Melaka: Kegemilangan Berulang Kembali. Majalah Jabatan Ketua Menteri Melaka*. Kuala Lumpur: Arkib Negara Malaysia.

- Jabatan Perangkaan Malaysia. (1977). *Laporan Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 1970. Jil 1: Jadual-Jadual Asas Penduduk*. Kuala Lumpur: Jabatan Perangkaan Malaysia.
- Jabatan Perdana Menteri. (1992). *Laporan Kajian Kemiskinan Bandar dan Luar Bandar di Negeri Melaka 1979*. Pusat Pengajian Pembangunan Malaysia: Jabatan Perdana Menteri.
- Jamilah Ariffin. (1980). Industrial development in Peninsular Malaysia and rural urban migration of women workers: impact and implication. *Jurnal Ekonomi Malaysia*, 1.
- Md Ramli Mohamad. (1984). *Taklimat Pembangunan Kemajuan Negeri Melaka*. Kuala Lumpur: Arkib Negara Malaysia.
- Mohd Zam Abdul Wahab. (1985). *Taklimat Organisasi Pentadbiran dan Pembangunan Negeri Melaka oleh Y.B SUK Melaka kepada T.Y.T. yang Dipertua Negeri Melaka, Jabatan Ketua Menteri Melaka*. Kuala Lumpur: Arkib Negara Malaysia.
- Naerssen, A., V. (1980). Location Factors and Linkages at The Industrial Estate of Malacca Town. In. *Research Notes and Discussion Paper No.16*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka. (2018). Sejarah Penubuhan Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka. Dimuat turun pada 2 November 2018 daripada <http://www.pknm.gov.my/>
- Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka. (1976). *Laporan Tahunan Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka 1971-1975*. Melaka: Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka.
- Ramlah Adam. (2004). *Tokoh-tokoh gemilang Melaka: pentadbiran dan politik*. Melaka: Institut Kajian Sejarah dan Patriotisme Malaysia (IKSEP).
- Siwar, C., Ahmad Md.Zin & Abdul Hamid Jaafar. (1990). Peranan industri desa dalam pembangunan industri. *Jurnal Ekonomi Malaysia*, 21-22.
- Sundaram, J., K., & Edwards, C. (1993). Malaysian industrialisation in historical perspective. In. *Industrialising Malaysia: policy, performance, prospects*. London: Routledge.
- Suraiya Ishak. (2011). Syarikat berkaitan kerajaan negeri: kepentingan lepas dan cabaran masa hadapan. *Akademika*. 81(1).
- Syed Zahiruddin Syed Hassan. (1977). *Ucapan Tuan Yang Terutama Yang Dipertua Negeri Melaka. Persidangan Yang Kedua Penggal Yang Keempat, Dewan Undangan Negeri Melaka Keempat, Isnin 7 November 1977*. Kuala Lumpur: Arkib Negara Malaysia.
- Unit Perancang Ekonomi Melaka. (1980). *Kajian Semula Kemajuan Kerajaan Negeri Melaka 1970-1980*. Melaka: Unit Perancang Ekonomi.
- Unit Perancang Ekonomi Melaka. (1980). *Kajian Semula Rancangan Malaysia Ketiga 1976-1980 dalam Rancangan Malaysia Keempat Negeri Melaka 1981-1985*. Melaka: Unit Perancang Ekonomi.
- Unit Perancang Ekonomi Melaka. (1980). *Kajian Semula Rancangan Malaysia Ketiga 1976-1980 Sektor Perindustrian dan Perdagangan*. Melaka: Unit Perancang Ekonomi.
- Unit Perancang Ekonomi Melaka. (1981). *Kajian Semula Kemajuan 1970-1980 dalam Rancangan Malaysia Keempat Negeri Melaka 1981-1985*. Melaka: Unit Perancang Ekonomi.
- Unit Perancang Ekonomi Melaka. (1984). *Kajian Pelan Induk Melaka*. Melaka: Unit Perancang Ekonomi.